Translation from Hungarian

ITEM No.8111/53

INDUSTRY
TRADE
CORRUPTION (4300) HUNGARY

D
5 August
VIII/G-7257

Ways Of Beating The Communist System.

SOURCE SALZBURG/WELS : Electro engineer, 42, from BUDAPEST, with four years technical university. Worked in different factories until 1945, when he became department head of the BESZKART (Municipal Streetcars.) In 1948 he quit and ran his own shop for electrical equipment and installation. From 1950 until September 1952 he produced - as a Maszek engineer - small transformers for industry and State enterprises. When he heard that some of his Social Democrat friends (he was one, too) were arrested, he went into hiding on 12 Sept. 1952, He crossed border in the night of 10/11 Dec 1952.

DATE OF OBSERVATION : Until September 1952.

EVAL. COMMENT : This is a very interesting information of how a clever electro-engineer who has lost his job makes money. White collar workers generally live in misery when the regime dismisses them from their jobs. This example demonstrates that a particularly clever and courageous man could make quite a good living finding his way in the maze of Communist bureaucracy and profiting by the incapacity of Communist trained trade and industry officials.

It is already general practice that some raw materials are available for private persons only on the black market. See for two very similar cases Item Nos. 7701/53 and 5143/53. The given details of the described business are in agreement with well-known Communist corruption cases and with the general practice in the State run enterprises where a large part of the work and of the business are carried out using prohibited means. The reason for this may lie in the fact that it is less dangerous to commit administrative errors or irregularities than to be delayed in production terms or in the fulfillment of important plans.

/more/

It is also known that the State persecutes by exorbitant taxes private artisans or small firms still run by private persons.

The interested people try to protect themselves by corrupting tax officials.

For some similar cases which describe analogous conditions in two other industrial branches see Item Nos. 690 and 7701/53.

x x x

I worked with the BESZKART (Budapest Municipal Communications Co.) from 1945 until February 1958, at which time I was dismissed, effective immediatelly, together with several leading employees. All those dismissed had been members of the Social Democratic Party.

Hereupon, I started an independent firm for the production of transformers. Having no industrial permit, I worked under the name of an acquaintance who was an electrician. My requests for an industrial permit remained fruitless.

I had my workshop in my own yard. The individual parts of the transformers were prepared for me by skilled workers, whom I paid 12 to 16 forint per hour. I myself only combined these parts in the last stage. I handed out this work to evade conspicuousness, so that even my closest neighbors knew nothing about my activities.

Most of the raw materials were provided by the firm ordering the transformers. All respective material was obtainable on the black market, and usually at prices below the official ones. This was due to the fact that the black marketeers would purchase the material from workers who had stolen it from the factories, or still had an old stock.

The lack in raw material was the basis of my calculations. I knew that nationalized factories could order from individuals only if the article in question was not obtainable from other nationalized firms, or if the firm was unable to deliver the article at a specified time. Nationalized firms were producing very few transformers in 1951. It was, therefore, imperative that UI deliver all transformers ordered from me on time. This was possible only by

/more/

purchasing the raw material onthe black market.

According to a governmental decree, the nationalized factory is permitted to order only up to a value of 30,000 forint. Payments are made in weekly 5,000 forint installments.

When I submitted bills, I had also to submit a certificate proving that I had paid my taxes. Not having an industrial permit, I could not prove this (not paying taxes at all) ; I, therefore, obtained a certificate stating that I had paid my taxes - which taxes were levied on my house, but the respective certificate did not state this fact.

I always kept 20,000 - 30,000 forint in my home in case of a possible tax revision, as it was generally known that the tax inspectors could be bribed. (There was a tremendous number of lawyers in BUDAPEST who were employed exclusively to fix up constantly arising tax problems. Their fees were high, but since tax evasion was very seriously punished, the individuals were only too glad to pay such fees.)

By 1952, the nationalized firms were in a position to produce the adequate number of transformers, and I no longer received any orders. I made enough money, however, by accepting transformers for repairs.

E n d

ITEM No. 08111/53

HUNGARY

INDUSTRY
TRADE
CORRUPTION /4300/

M.J.
VIII/G-7257

Ways Of Beating The Communist System.

SOURCE SALZBURG/WELS:

Electro engineer, 42, from BUDAPEST, with four years technical university. Worked in different factories until 1945, when he became department head of the BESZKART /Municipal Streetcars/. In 1948 he quit and ran his own shop for electrical equipment and installation. From 1950 until September 1952 he produced - as a Maszek engineer- small transformers for industry and State enterprises. When he heard that some of his Social Democrat friends /he was one, too/ were arrested, he went into hiding on 12 Sept.1952. He crossed border in the night of 10/11 Dec 1952.-

DATE OF OBSERVATION: Until September 1952.

SUMMARY:

Raw material for privately produced electrical equipment was available on the black market; production of the parts was done as piece work by former employees of Subsource in their spare time after factory work; the mounting itself was done by subsource in his home. Excellent connections to officials and the excuse that he still owned an old stock of equipment which he was selling enabled him to by-pass the income tax bureau. Subsource always had 20.000 to 30.000 Frt in reserve for bribing tax officials. State enterprises were glad to get his goods, as official allotments were far below needs. He found no end of support and was given new transformers "for repair"; he charged 60 % of the selling price as repair costs, returned the untouched transformers and split the profit 50:50 with the State enterprise managers. Thus he was able to give his wife 3-4000 Frt monthly fore mere household expenses.

/more/

ITEM No. 08111/53

1.

EVALUATION COMMENT:

This is a very interesting information of how a clever electro-engineer who has lost his job makes money. White collar workers generally live in misery when the regime dismisses them from their jobs. This example demonstrates that a particularly clever and courageous man could make quite a good living finding his way in the maze of Communist bureaucracy and profiting by the incapacity of Communist trained trade and industry officials.

It is already general practice that some raw materials are available for private persons only on the black market. See for two very similar cases Item Nos. 7701/53 and 5143/53. The given details of the described business are in agreement with wellknown Communist corruption cases and with the general practice in the State run enterprises where a large part of the work and of the business are carried out using prohibited means. The reason for this may lay in the fact that it is less dangerous to commit administrative errors or irregularities than to be delayed in production terms or in the fulfillment of important plans.

It is also known that the State persecutes by exorbitant taxes private artisans or small firms still run by private persons.

The interested people try to protect themselves by corrupting tax officials.

For some similar cases which describe analogous conditions in two other industrial branches see Item Nos. 4690 and 7701/53.

+ + +

1945-től 1948 februárig dolgoztam a BESZKART-nál, mint osztályvezető helyettes főmérnök. 1948 február elején azonnali hatállyal elbocsátottak, hét vezető alkalmazottal együtt. Az elbocsátottak a BESZKART szociáldemokrata pártjának vezetőségi tagjai voltak.

Állami vállalatnál nem akartam elhelyezkedni, mert az elbocsájtás veszélye ott is fenyegetett, ezért önállósitottam magam. Transformátorkészitő üzemet nyitottam, miután megtudtam, hogy a transzformátorkészitő állami vállalatok nem tudják ellátni az ország szükségletét. Iparengedélyt nem kaptam, ezért /NU/ KISPEST-i villanyszerelő neve alatt dolgoztam. A villanyszerelőt 1950 decemberben szövetkezetbe kényszeritették és iparengedélyét bevonták. Ennek ellenére tovább folytattam munkámat, miközben kétszer kértem ne-

/more/

vemre iparengedélyt.Bár előre látható volt, hogy fáradtságom sikertelen marad, mégis megnyugtatott az a tudat, hogy felelősségrevonás esetén hivatkozhatom jóhiszemüségemre.

Műhelyem házam udvarán volt. A feltünés elkerülése végett a transzformátor gyártást több munkafázisra bontottam . Az egyes munkákat kiadtam müszerészeknek, s igy az üzemben csak az elkészitett alkatrészek összeszerelését végeztem. A felvásárolt nyersanyagot közvetlenül a müszerészekhez szállitottam, s azok otthonukban készitették el a csévét, a tekercselést, a vaslemez felvágását és az összefogó szerkezet leszabását, - illetve aluminium esetén az öntést. A müszerészek gyári alkalmazottak voltak, s igy részemre csak esténként, szombaton délután és vasárnap dolgozhattak. A munkát szivesen vállalták, mert egy este többet kerestek az alkatrészek kidolgozásán, minta gyárban napok alatt. A müszerészeknek általában 12-16 forint órabért fizettem, a segédmunkásoknak hat forintot. Nagyobb megrendelés esetén 10-12 müszerésznek adtam munkát, akik bár egyszerü módszerekkel dolgoztak, mégis kifogástalan munkát teljesitettek. Az egyes alkatrészek kidolgozását azért adtam ki házimunkára, hogy kerüljem a lakásom környékén a nagyobb forgalmat. Tevékenységemről a szomszédok nem tudtak, közvetlen szomszédaim pedig régi ismerőseim voltak.

Adóhivatali vizsgálattól nem féltem, mert mint iparengedély nélkül dolgozó, nem voltam nyilvántartott adóalany. Az üzemben /NU/ ügyvédbarátomat foglalkoztattam, akit ügyvédi munkakörétől eltiltottak. Ketten végeztük a transzformátor összeszerelését: a vas csévébe helyezését, az összefogó szerkezet rászerelését, a kapcsolótábla felszerelését, a festést és a bemérést. A transzformátorhoz szükséges nyersanyagot elméletileg a megrendelő - a megrendelő állami vállalatok bocsájtották -rendelkezésemre, vagyis azok szerezték be részemre az anyagkiutalási lapokat. Az állami vállalatoknál lévő anyaghiány miatt csak kevés esetben tudtam felhasználni az anyagkiutaló lapokat. A transzformátorhoz szükséges vörösrézhuzalt, vaslapokat és szigetelő anyagokat rendszerint a fekete piacon szereztem be. A fekete piacon minden méretü és minőségü anyag kapható volt állandóan, legtöbb esetben a hivatalos áron alul. A feketézőket a részemre dolgozó müszerészek ajánlották. Az adott cimek általában régi kereskedők, illetve ujkeletü orgazdák voltak, akiknek részben régi eldugott anyaguk volt, részben közvetlen az államositás előtt átvették a megszünt szakmabeli cégek anyagát. Ezek az orgazdák a munkásoktól állandóan felvásárolták a gyárból lopott anyagot is, igy mindig kaphattam annyi árut, amennyire szükségem volt. Egyes áruból több volt a kinálat, mint a kereslet.

Az anyaghiány volt üzletelésem alaptámasza. Tudtam, hogy állami vállalat a rendelet szerint csak

akkor adhat maszeknek megrendelést, ha a szükségelt árut arra kijelölt állami vállalat nem gyártja, vagy ha az állami vállalat nem teljesitheti a szállitást a kivánt időre. Az állami vállalatok 1951-ben még kevés transzformátort készitettek, igy a nálam történt megrendeléseknél elengedhetetlen követelmény volt a szállitás idejének pontos betartása. Ennek csak ugy tehettem eleget, ha az anyagot a fekete piacon szereztem be.

A feketén szerzett nyersanyagról nem kaptam számlát, ezért csak azokat a transzformátortypusokat gyártottam, amelyeknek hivatalosan megállapitott árai voltak. Ezeknél a typusoknál a felvásárló vállalatok nem kérték a felhasznált anyag költségvetését, illetve az anyagbeszerzés számlával való igazolsát.

A kormányrendelet értelmében, állami vállalat csak 30.000 forint értéken aluli megrendelést adhat a maszeknek. A megrendelés kifizetésénél az állami vállalat egyszer /hetenként/ csak ötezer forintot folyósithat. A szépen hangzó rendelet ellenére nem tanácsos a maszekoknak ötezer forinton felüli számlát benyujtani. Nagyobb számla benyujtásakor az állami vállalat csak az első ötezer forintot fizeti ki - két-háromháten belül- mig a fennmaradó összeget kis tételekben folyósitja, s ezáltal a számla végkiegyenlitése hónapokig tart. Kényes helyzetbe kerül az a maszek, amelyik ismeretlen állami vállalattól kap megrendelést. Ilyen esetben a maszek csak kényszerüségből vesz át megrendelést, mert többször előfor ult, hogy a megrendelő vállalat vezetősége rosszindulatból kifolyólag nem fizetett. Ha követelőzik, akkorelvárhatja az adó revisiót,s rendszerint a követelt összegnél nagyobb, rendkivüli adót vetnek ki rá, sőt, ha valamilyen okot találnak, iparengedélyét is elveszik.

Az állami vállalatoknál lévő összeköttetéseimnek köszönhettem, hogy csak olyan méretü transzformátor rendelést kaptam, amelynek az ára 5.000 forintnál kevesebb volt és amely typuson jó volt a kereseti lehetőség. Ugyancsak ismerőseimnek köszönhettem, hogy az állami rendeletek hézagait kihasználhattam.

Nagyobb rendeléseknél, ahol a számla összege tulhaladta az ötezer forintot részletszállitásokat teljesitettem, hogy a pénzt ne egyszerre kapjam meg. Ha a megrendelés nem volt részletszállitásra bontható - nagyobb méretü transzformátor esetén - akkor az ötezer forinton felüli összeget felvettem a kézipénztárból előlegkát.. Ha ezer forinttal több volt az ötezer forinton felül, akkor a többletet kiutaltattam anyagelőlegként, mivel a vállalatok csak ezer forint készpénzt fizethetnek ki a készpénztárból.

/more/

A számlák benyujtásakor minden alkalommal mellékelni kellett egy adóigazolást. Az üzemre nem kaphattam adóigazolást, mivel nem volt iparengedélyem,ezért azt a házam adótörzskönyvi számára hivatkozva állitottam ki a XVI. kerületi tanácsházadóhivatali osztályán. Az adóigazolásba megjegyzés nélkül irták be, hogy az adóügyi kötelességemnek eleget tettem. Régebben a kereskedelmi és ipari vállalatok adóigazolásaiban feltüntették a vállalat pontos nevét, helyét és foglalkozásiágát. A részemre kiállitott adóigazolásba csak a nevemet és a foglalkozásomat irták be. A vállalat könyvelői és a pénzt kifizető bank tisztviselői nem vették észre a szabálytalanságot. Az adóhivatal vezetője egy alkalommal megjegyzést tett az adóigazolás gyakori kérése miatt. Magyarázatképen elpanaszoltam, hogy fizetésemből nem tudtam eltartani családomat, s ezért régi müszereimből adok el néha állami vállalatoknak. Ezzel megnyugtattam, ugy, hogy amikor kisfiamat küldtem az adóigazolásért, neki is kiadták megjegyzés nélkül.

Igy, a havi 75.- forint házadón és a forgalmi adón kivül, évente 60-70.000 forinttal kárositottam meg az államon önhibámon kivül. A forgalmi adót, ami a számla összegének 29 1/2 százaléka volt, a pénz kifizetésekor vonták le. Ha a megrendelt árut beruházásra forditották, akkor az összegnek csak 23 1/2 azázalékát vonták le forgalmi adó fejében..

Komoly problémát okozott a készáru leszállitása. Fuvarozó vállalat munkanapokon csak állami vállalat részére utalhatja ki szállitó eszközeit, igy maszek csak szombaton délután, vasárnap, vagy munkaszüneti napokon veheti igénybe azokat. A transzformátort rendelő vállalatok csak munkanapokon tartottak irodai szolgálatot, ezért a kész árut rendszerint taxival szállitottam. Nagyobb megrendelésekné, ha alkalmam volt megállapodtam a fuvarozó vállalat valamelyik gépkocsivezetőjével, aki örömmel vállalta a fekete fuvart.

1951-ben a Belojannisz gyár /egykori Standard/ részére szállitottam közel 300 darab különböző teljesitményü transzformátort. A megrendelés értéke 30.000 forintnál nagyobb volt, ezért a gyár, a minisztériumba küldött beadványában csak a darabszámot tüntette fel, az összegszerüség elhallgatásával. A minisztérium engedélye alapján kiadott rendelés összege harmincezer forintnál kevesebb volt. A teljes mennyiség, - mintegy kétszáz ezer forint - számlázása miatt, a gyár pótrendelésképen könyvelte el a fennmaradó mennyiséget. A pótrendeléseket a minisztérium által engedélyezett ügyirathoz csatolták és mint annak mellékletét ke-

zelték. A minisztériumban vagy nem vették észre a szabálytalanságot, vagy szemet hunytak afölött, mivel a megrendelést export célra forditották. A benyujtott számlákat - összeköttetéseim révén - négy-öt napon belül kifizették, ami másoknál két-három hétig is eltartott.

Meggyőződésem szerint illegális kereskedelmi tevékenységem azért nem tünt fel a közületi szerveknél, mert azok vezetői és alkalmazottai tanulatlanságból kifolyólag nem tudták kellőképen ellátni munkakörüket.

Adóellenőrzés, vagy iparengedély nélküli tevékenységem leleplezésének az esetére állandóan tartottam otthon husz-harmincezer forintot. A pénzt az ellenőröknek szántam, mivel közismert, hogy az adóhivatal emberei megvesztegethetők. BUDAPEST-en több ügyvéd, kizárólag a maszek vállalkozók "kényes" adóügyeinek az elintézésével foglalkozott. 1951 végén rendeletileg szabályozták az adócsalás büntetését. Ötezer forinton felüli adócsalás minden esetben börtönbüntetést vont maga után. Közismert volt,hogy a börtönbüntetés vagyonelkobzással jár. Az adócsalások leleplezése után az emlitett "ügyvédek" közbenjárására ujabb vizsgálatot rendeltek el, s az adócsalást 5.000 forinton alulinak jegyzőkönyvezték. Igy a leleplezett üzemtulajdonost csak pénzbüntetésre itélték. Az ügyvédek honoráriuma magas magas volt, a bajban lévők, mégis szivesen megfizették. Nekem is volt állandó ügyvédem, akit havonta tájékoztattam az üzem forgalmáról. Ügyvédem esetenként kioktatott védekezésre. Megnyugtatott az a tudat, hogy ha véletlenül letartóztatnak, van aki ellátja védelmemet.

1952 elején nem kaptam transformátor rendelést, mert az állami vállalatok ellátták a szükségletet. A VILLÉRT-ben lévő barátaimmal folytatott beszélgetés után áttértem a transzformátor javitásra.Barátaim felhivták a felettes hatóságok figyelmét a hibás transzformátorok kijavitásának nemzetgazdasági érdekeire. /Anyagmegtakaritás, kisebb beszerzési költségek stb. Az ajánlatot elfogadták. Így is-mét munkához jutottam. Állami vállalat, illetve termelő szövetkezet nem foglalkozott transzformátor javitással, ezért azt engedély nélkül kiadhatnák maszeknek. A javitásra nem volt hivatalosan megállapitott ár, igy annyit számolhattam fel azokért, amennyit jónak találtam. Rendszerint a transzformátor beszerzési árának a 60 %-át kértem egy-egy javitásért. A "meghibásodott" transformátorok között sok hibátlant kaptam, amiket csak ujra festettem. Ilyenkor a javitásért benyujtott számla összegét megfeleztem az anyagkiadóval. A transzformátorok javitásával jól kerestem, a kis forgalom ellenére is.

End.